

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. iii. Q[uod] princeps est minister sacerdotu[m]/ & minor eis: & q[uo]d
sit ministerium pri[n]cipat[us] fideliter gerere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

eam gerit: ꝑ omniū iniurias & dāna: sed et crimina oīa/ equita
te media punit. Virga quoq; eius & baculus/ adhibita modera
tione sapientie/ contractus oīm & errores ad viā reducit equita
tis: vt merito ptāti spiritus congratuletur dicens. Virga tua & ꝑs. xxiij.
baculus tuus ipā me consolata sunt. Sed & clypeus eius fortis q
dem: sed infirmorū clypeus est: & qui malignatiū iacula ꝑ inno
cētibus potēter excipiat. Officiū quoq; eiꝑ illis qui minimū ꝑs
sunt plurimū ꝑdest: & illis q nocere desiderant plurimū aduersa
tur. Nō ergo sine causa gladiū portat quo innocēter sanguinem
fundit: vt tamē vir sanguinū nō sit: & homines frequenter occi
dat vt nō incurrat nomen homicidii/ vel reatū. Si enim magno
creditur augustino: dauid vir sanguinū dicitur est/ nō ꝑpter bella ꝑs. viij.
sed ꝑpter vriam: & samuel nusq; vir sanguinū aut homicida scri
bit/ licet agag pinguisimū regē amalech interfecerit. Hic siq; dē ꝑs. xv.
gladius est colūbe que sine felle rixat: sine iracundia ferit: & cū
dimicat nullā oīmō concipit amaritudinē. Nā sicut lex culpas
ꝑsequitur sine odio ꝑsonarū: ita et princeps delinquentes rectif
sime punit: nō aliquo iracundie motu: sed mansuete legis arbi
trio. Nā & si suos ꝑiceps videatur habere lictores: ipse aut solꝑ
aut ꝑcipuꝑ credēdus est lictor: cui ferire licitū est ꝑ suppositaz
manū. Vt enī ad stoicos accedamꝑ q causas noīm diligētius in
uestigant: lictor dicitꝑ quasi legis ictor. eo ꝑ ad ipsiꝑ spectat offi
ciū ferire quē lex iudicat feriendū. Vñ & atiq; tus officialibꝑ quo
rum manu iudex nocētes punit: cū reo gladius imineret: obtē
pera legis arbitrio dicebatur: vel legem imple. vt rei tristitiam
mitigaret vel mansuetudo verborum.

¶ ꝑ princeps minister ē sacerdotum: & minor eis. & quid sit
in ministerium principatus fideliter gerere. Capitulū. III.

Hinc ergo gladiū de manu ecclesie accipit ꝑiceps cū
tū ipsa gladiū sanguinis oīmō nō habeat. habet tñ
& istū: sed eo vtitur ꝑ principis manū: cui cohercēdo
rū corporꝑ contulit potestātē: spūaliū sibi i ꝑōtificibꝑ:
auctoritate reseruata. Est ergo princeps sacerdotii quidem mi
nister: & qui sacrorum officiorum illam partem exercet: que sa
cerdotii manibus videtur indigna. Sacrarum nāq; legum om
ne officium religiosum et pium est. Illud tamen inferius quod
in penis criminum exercetur: & quandam carnificii representa
re videtur imaginem. Vnde et Constantinus Romanorum
fidelissimus imperator: cum sacerdotum consilium niceam cō
uocasset. Nec primum locum tenere ausus est: nec se ꝑsbyte

ꝑs. viij.

ꝑs. xv.

Hō colūbum
felle carere.
Legū persecu
tio qualis est.

Lictor vñ dē.

habet. x. q. s.
sacerdotibus.

Polícratici de Curialiū nugis.

rorum immiscere confessibus: sed sedem nouissimam occupauit. Sententias vero quas ab eis approbatas audiuit ita ueneratus est: ac si eas de diuine maiestatis sensisset emanasse iudicio. Sed & libellos inscriptionū quos ad inuicē conceptos sacerdotū crimina continentes imperatori porrexerāt: suscepit quidē clausosq; reposuit in sinu suo. Cū autē eosdē ad charitatem & concordiam reuocasset: dixit sibi tanq̄ homini: & qui iudicio subiacet sacerdotū/illicitū esse deorū examinare causas/ qui non possunt nisi a solo deo iudicari libellosq; quos receperat nō inspectos dedit incendio/patrum ueritas crimina vel conuicia publicare/& cham reprobī filii maledictiōem incurre re: qui patris uerēda nō textit. Vnde & in scriptis nycolai romani pontificis/ idē dixisse narratur. Vere si ppriis oculis uidissem sacerdotem dei aut alium quem eorū qui monachico habitu circūamicti sunt peccantem: clamydē meā explicarē:& cooperirē eū ne ab aliquo uideretur. Sed & theodosius magnus imperator ob meritam noxā nō tamen eotenus grauem a sacerdote mediolanensi a regalium usū & insignibus imperii suspensus est:& indictam sibi penitentiaz homicidii/patiēter & solēniter egit. Profecto ut doctoris gētū testimonio utar/ maior ē qui benedicit/q̄ qui benedicitur:& penes quē est conferende dignitatis auctoritas: eum cui dignitas ipsa confertur/honoris priuilegio antecedit. ¶ Porro de ratione iuris/eius est nolle cuius est uelle:& eius est auferre qui de iure conferre potest. Nonne samuel in saulem ex causa inobedientie depositionis sniam tulit:& ei in regni apicem humilē ysai filium subrogauit? Si uero constitutus princeps susceptū ministeriū fideliter gesserit tantus ei honor exhibendus est & reuerentia tāta/quātū caput oībus mēbris corporis antecellit. Gerit autē fideliter ministeriū/cū sue conditionis memor/ uniuersitatis subiectorū se psonā gerere recordat:& se non sibi suam uitā: sed aliis debere cognoscit:& eam illis ordinata charitate distribuit. Totum ergo se deo debet/plurimū sue patrie/multum parentibus & propinquis. extraneis minimū/non nihil tamen. Sapientibus ergo & insipientibus debitor ē:pufillis & maiorib⁹. Que quidem inspectio communis est omnium prelatorū: & eorum qui spūaliū curam gerunt/& qui secularem iurisdictionem exercent. Vnde et melchisedech quē primū scriptura regē itroducit & sacerdotē ut ad presēs mysterium taceatur quo pfigurat xp̄m qui in celis sine matre & in terris sine patre nat⁹ ē: ille inq̄ nec patre nec matrē legitur habuisse:nō q̄ utroq; caruerit: s; q̄a regnū

Genes. ix.
hoc habetur.
xxvj. distinc. in
scripturis.

Quod dicitur hic de
theodosio summi
potuit xxvj
dist. duo sunt.

Hebre. viij.

ff. de regu. iur.
leius.

j. Regū. xvj.

Quid deo de-
bet. qd patrie
qd parentib⁹.
qd extraneis.

Genes. xiiij.

Ad Hebre. viij

& sacerdotiū de ratione non pariunt caro & sanguis/ cū in altero
 utro creando parentum respectus citra virtutū merita preualere
 non debeat: sed salubria subiectorū fideiū vota. Et cū alterutri⁹
 culminis apicem conscenderit: quis obliuisci debet & affectū car
 nis: & id solū agere quod subditorū sal⁹ exposcit. Subiectis itaq;
 pater sit & maritus/ aut si teneriorem nouerit affectionem vta
 tur ea. Amari magis studeat q̄ timeri/ & se talē illis exhibeat/
 vt vitam eius ex deuotione p̄ferant sue: & icolumitatē illi⁹ quā
 dam publicam reputent vitā. Et ei tunc oīa recte pcedēt: & pau
 corū stipatus obsequio p̄ualebit si opus est aduersus innumera
 biles. Fortis etenī est vt mors dilectio: & cuneus quē funiculi a
 moris constringūt non facile numpitur. ¶ Dorenses cū atheniē
 sibus pugnaturi de euentu prelii oracula consuluerūt: respōsum
 est superiores fore nisi regē atheniensīū occidissent. Cū ventum
 esset in bellū: militibus ante oīa regis custodia precipitur. A the
 niēsis eo tpe rex codrus erat: qui responso dei et preceptis ho
 stiū cognitis/ mutato regis habitu sarmēta collo gerens: castra
 hostiū ingreditur. Ibi turba obsistentiū a milite quē falce percuss
 serat iterficiē. Cognito regis corpore dorēses sine p̄lio discedūt.
 atq; ita atheniēses/ virtute ducis p̄ salute patrie morti se offerē
 tis/ bello liberantur. ¶ Item ligurgus in regno suo decreta con
 stituens/ populū in obsequia principū/ p̄ncipes ad iustitiā ip̄iorū
 firmavit/ auri argētiq; vsū & oīm scelerū materiā sustulit. Sena
 tū custodiā legū/ populo subeligendi senatū/ potestatem dedit.
 Statuit ḡginē sine dote nubere: vt eligerentur vxores non pecu
 nia. Maximū honorē p̄ gradu etatis senum esse voluit: nec sane
 vsq; terre locū honoratiōrē senectus habet. Deinde vt eternitatē
 suis legibus daret/ iureiurando obligat ciuitatē nihil eos de legi
 bus eius mutatuos anteq̄ reuerteretur. Proficiscitur aut̄ cretā:
 ibi p̄petuū exilium egit: abiciq; moriens ossa sua in mare iussit:
 ne relatis lacedemonē solutos se religione iurisiurādi in dissol
 uendis legib⁹ arbitrarētur. ¶ His quidē exemplis eo libentius
 vtor/ q̄ apostolū paulum eisdē vsū dum atheniensibus predi
 caret inuenio. Studuit predicator egregius iesum xp̄m: & hunc
 crucifixū sic mētibus eorū ingerere: vt per ignominiā crucis/ li
 berationū multorū exēplo gentilium puenisse doceret. Sed &
 ista persuasit fieri non solere nisi in sanguine iustorū: & eorū qui
 populi gererent magistratū. Porro ad liberationē omniū simul
 iudeorum & gentiū nemo sufficiens potuit iueniri: nisi ille cui in
 hereditatē date sūt gentes: & p̄finita est omnis terra possessio

Cantico. viij.
 Ecclesiastes. iij.
 Dorenses.

Codrus rex
 atheniensis.

Ligurgus.

Mō pulchra
 de beato pau
 lo in exaltatio
 ne fidei chri
 stiane.

eius. Hunc autem aliū esse non posse q̄ filium omnipotētis dei
 assenit/cū preter deum/gentes & terras omnes/nemo subege-
 rit. Dū ergo sic crucis ignominiā predicaret vt gētiū paulatim
 euacuetur stultitia:sensim ad dei verbū deiq̄ sapientiā:& ipsū
 etiam diuine maiestatis soliu/xbū fidei/& linguam predicationis
 euexit. Et ne vtus euangelii sub carnis ifirmitate uilesceret/
 a scandalo iudeorū/gentiūq̄ stultitia/opera crucifixi que ī fame
 testimonio roborabantur exposuit:cū apud omnes constaret q̄
 ea non posset facere nisi deus. Sed quia multa in vtrāq̄ partem
 crebro fama mētitur:ip̄am iurabat famā q̄ discipuli illi⁹ maio-
 ra faciebant:dū ad vmbra discipuli a quacūq̄ infirmitate sanabā-
 tur egroti. Quid multa? Astutias aristotelis:crisippi acamina
 oīmq̄ philosophorū tendiculas/resurgens mortuus confutabat.
 Decios duces romanorum se pro suis exercitibus deuouisse per
 celebre est. Iulius quoq̄ cesar dux inquit qui non laborat vt mili-
 tibus carus sit/militē nescit amare:nescit hūanitatē ducis in ex-
 ercitu aduersus hostes esse. Idē numq̄ dixit militibus. Ite huc: sed
 venite. Dicebat enī quia p̄cipatus cū duce labor videtur/militi-
 bus minor. Preterea voluptas corporis eodē auctore vitanda ē.
 Aiebat enī in bello corpora hominū gladiis/in pace voluptati-
 bus vulnerari. Senserat enim gentiū triūphator/voluptatē nul-
 lo modo tā facile superari q̄ fuga:eo q̄ ip̄m qui gētes domuerat/
 veneris nexibus innodauit mulier impudica.

¶ Q̄ diuine legis auctoritate constat principē legi iustitie esse
 subiectum.

Capitulum. IIII.

Sed quid ad emendicata gentiū exempla decurro: que
 tū plurima sunt cū rectius quisq̄ possit ad facienda le-
 gibus q̄ exēplis vrgeri? At ne ip̄m principē vsq̄qua-
 solutū legibus opineris/audi quā legem imponat p̄n-
 cipibus rex magnus sup omnē terrā/terribilis & qui aufert sp̄i-
 tū principū. Cū (inquit) ingressus fueris terrā quā domin⁹ deus
 dabit tibi & possederis eam/habitauerisq̄ in illa & dixeris/ con-
 stituā sup me regē sicut habent oēs per circuitū nationes/ eū cō-
 stitues quē dominus deus tuus elegerit de nūero fratru tuorum
 Nō poteris alteri⁹ gētis hoīem regē facere: q̄ nō sit frater tuus.
 Cūq̄ fuerit cōstitut⁹ nō multiplicabit sibi equos nec reducet po-
 pulū in egyptū/eqtat⁹ nūero subleuat⁹: p̄sertim cū dñs preceperit
 vobis: vt nequaq̄ per eandē viā ampli⁹ reuertamini. Non ha-
 bebit vxores plurimas q̄ afficiāt aiām eius: neq̄ argēti & auri ī
 mēsa pondera. Postq̄ autē sederit in solio regni sui describit sibi

ps. xlvj.

ps. lxxv.

Deutero. xvij.